

La Responsabilitat Social a la UPF

Vicerectorat de Responsabilitat Social

Març del 2015

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Índex

1. Introducció.....	1
2. Estructura.....	3
3. Eixos d'actuació.....	4
3.1. Docència.....	4
3.2. Recerca	5
Recerca i innovació ètica i responsable.....	5
Difusió de la recerca i divulgació de la ciència.....	6
3.3. Polítiques institucionals.....	7
Prevenició de riscos laborals	7
Igualtat	7
Inclusió	8
Promoció de la salut	8
Codi ètic.....	9
Sostenibilitat ètica.....	9
Responsabilitat ambiental	10
Política de personal docent i investigador	11
Política de personal d'administració i serveis.....	12
Política de beques i ajuts als estudiants.....	13
Política de compres i de proveïdors	13
3.4. Relació amb la societat.....	14
Cooperació, solidaritat i voluntariat	14
Gent gran.....	15
Promoció i debat social	15
4. Conclusions	15

1. Introducció

Les universitats sempre han inclòs dins la seva tasca, de manera més o menys estructurada, accions vinculades a la responsabilitat social. L'anomenada *estratègia de responsabilitat social universitària (RSU)* és, però, més recent, està encara poc generalitzada dins el sistema i, sobretot, està mancada d'una definició consensuada de què és i què suposa exactament.

Quan es parla d'universitats es pensa sovint en la seva missió originària: la formació d'estudiants. La segona missió –la recerca i la generació de coneixement– és avui dia, però, tan prioritària com la primera; una i altra contribueixen, òbviament, al desenvolupament econòmic i social. Amb tot, és l'anomenada *tercera missió* de les universitats la que permet fer una aportació directa al benestar i al desenvolupament comunitaris. Aquesta missió representa l'acostament fefaent de la universitat a la societat, i en aquesta premissa s'haurien de fonamentar totes les actuacions, especialment en el cas de les universitats públiques.

Segons el professor de filosofia François Vallaëys, **l'RSU ha de ser concebuda com una política de qualitat ètica de l'acompliment de la comunitat universitària** (estudiants, docents i personal administratiu) **a través de la gestió responsable dels impactes educatius, cognitius, laborals i ambientals que la universitat genera, en un diàleg participatiu amb la societat per millorar l'acadèmia i promoure el desenvolupament humà sostenible¹.**

Un dels agents importants amb qui dialogar són sens dubte les empreses; i en moments de crisi com l'actual, la relació s'accentua: convenis de pràctiques curriculars i extracurriculars i serveis d'inserció professional, professors associats que imparteixen docència sobre la realitat actual de les empreses, projectes de recerca aplicada... Més enllà, però, de contribuir al desenvolupament econòmic a través de la relació amb les empreses, la universitat s'ha d'obrir a altres agents de l'entorn i ha d'esdevenir també motor de desenvolupament cultural, social, ambiental... Les universitats són també, per exemple, agents de solidaritat que intervenen en l'entorn (voluntariat, aprenentatge-servei, convenis de col·laboració amb ONG...).

Moltes universitats estan fomentant línies de recerca i estan integrant competències sobre responsabilitat social professional, ètica i sostenibilitat tant en les activitats docents i

¹ Vallaëys, F. (2006): "Marco teórico de Responsabilidad Social Universitaria" Pontificia Universidad Católica del Perú

d'aprenentatge –ja sigui dins els plans d'estudi o en paral·lel a aquests– com en la recerca i la innovació. La universitat té en aquests moments l'obligació d'aportar solucions innovadores als reptes que li planteja la societat actual i d'afrontar alhora amb fermesa les noves demandes del sistema econòmic.

Al mateix temps, però, la universitat, com a organització que és, ha d'incorporar la responsabilitat social a la seva gestió, per tal que aquest compromís sigui global. En aquest sentit, doncs, ha d'adoptar un nou model de governança i de cultura organitzativa que sigui compatible amb les missions tradicionals de la universitat i que li permeti excel·lir tant en docència i en recerca com en transferència de coneixement i en compromís social.

L'RSU és una de les prioritats de l'actual equip de govern de la UPF. Així, fa dos anys i mig es va crear un programa amb aquest nom, que aplega diferents unitats i serveis que treballen de manera transversal, i amb el mateix criteri es va crear el vicerectorat de Responsabilitat Social i Promoció. Aquest compromís té vocació de permanència i respon a la voluntat d'emmarcar els valors i les activitats diàries de la institució.

En aquest sentit, actualment s'està treballant per introduir línies de recerca i models de docència integradors i amb perspectiva social que afavoreixin la transmissió de coneixement i el desenvolupament de l'esperit crític i constructiu entre els futurs titulats. Perquè si bé la universitat ha de formar professionals altament qualificats, també ha de formar ciutadans actius i amb consciència crítica, que puguin contribuir a fer possible l'evolució cap a un model de desenvolupament sostenible en un sentit ampli.

Alhora, en el marc d'aquest compromís integral amb la responsabilitat social, la UPF està incorporant la responsabilitat social també a la gestió en tots els nivells de l'organització. En són exemples el nou model de governança –més àgil i eficaç– basat en la descentralització i la coresponsabilitat; l'establiment d'un programa d'ajuts propis a estudiants en situació de dificultats econòmiques sobrevingudes, que complementa les bonificacions, les beques i les pràctiques a la mateixa universitat que ja hi havia; o el conjunt de millores acordades amb la part social per avançar en el benestar dels treballadors (pla pilot de teletreball, mesures per a la conciliació vida laboral i familiar, plans de formació, etc.) i el fet de promoure un estil de lideratge participatiu i basat en el codi ètic.

El veritable repte consisteix, doncs, a adoptar mesures –tant en l'àmbit acadèmic i docent i en la recerca i la innovació com en el funcionament de l'organització– que permetin avaluar

si hem establert tan sols un marc conceptual i de declaracions benintencionades o si estem per contra davant un veritable compromís amb l'equitat i el desenvolupament sostenible que ens empeny a treballar per millorar la societat de la qual formem part i a la qual, com a universitat pública, ens devem.

2. Estructura

A l'octubre del 2012 es va crear el [Programa de Responsabilitat Social](#)² de la UPF, la direcció, la coordinació, l'impuls i l'avaluació del qual es va assignar al Gabinet del Rectorat, i concretament a l'àmbit de Responsabilitat Social de la Unitat de Comunicació i Projecte Institucional. El Programa de Responsabilitat Social marca un punt d'inflexió, ja que amb la seva creació s'inicia una fase de major coordinació i col·laboració entre les unitats i els serveis administratius de la UPF amb l'objectiu de donar major difusió i visibilitat a tot el que es fa a la Universitat en l'àmbit de la responsabilitat social.

Al juny del 2013 el nou rector forma un equip de govern que inclou, per primera vegada, un **vicerectorat de Responsabilitat Social i Promoció**, que és encapçalat per la professora Mònica Figueras. Posteriorment, al llarg del curs 2013-2014, l'estructura en matèria de responsabilitat social es continua desplegant amb el nomenament d'una agent d'igualtat, adjunta a la vicerectora de Responsabilitat Social i Promoció, i d'una delegada del rector per a qüestions relacionades amb la sostenibilitat.

Per tal d'assolir una major coordinació i col·laboració entre les unitats i els serveis administratius que actuen en aquest àmbit, al juny del 2013 es constitueix la **Comissió Tècnica de Responsabilitat Social**. Aquesta comissió és presidida per la vicerectora i està formada per membres dels serveis i unitats següents: la Biblioteca, el CQUID, les direccions de Campus, l'Oficina Tècnica de Prevenció de Riscos Laborals, el Servei d'Atenció a la Comunitat Universitària, el Servei de Gestió Patrimonial i Contractació, el Servei de Recerca, el Servei d'Informàtica, la Unitat d'Organització i Processos, i la Unitat de Comunicació i Projecte Institucional.

² <http://www.upf.edu/rs/>

3. Eixos d'actuació

3.1. Docència

La UPF està compromesa amb la **formació de persones professionalment competents i socialment responsables**. En aquest camp, s'han dut a terme les iniciatives següents:

- Assessorament i suport, per part del [Centre per a la Qualitat i la Innovació Docent](#)³, en el disseny, el desenvolupament i l'avaluació pedagògica d'iniciatives orientades a integrar la responsabilitat social en la docència i els plans d'estudis de la UPF. També s'afavoreix la formació i el desenvolupament dels professors en aquests àmbits i es cerquen i difonen convocatòries i bones pràctiques externes relacionades amb la integració d'aquesta perspectiva en l'aprenentatge a la Universitat.
- Incorporació de la responsabilitat social com un eix transversal que cal tenir present en el marc de la convocatòria del **Pla de Suport a la Qualitat i la Innovació Docent** de la UPF (PlaQUID).
- Impuls a projectes i iniciatives d'**aprenentatge-servei** com a propostes educatives que faciliten el desenvolupament personal dels joves mitjançant l'adquisició i la pràctica de coneixements, competències i valors a través del servei a la comunitat.

Pel que fa al procés **d'inserció, orientació i reorientació laboral** dels estudiants i els graduats, cal destacar diverses accions dutes a terme pel [Servei de Carreres Professionals](#)⁴.

Pel que fa a les **pràctiques**, la UPF té signat un acord amb el programa marc de cooperació públic-privada ara coop –l'objectiu del qual és renovar, ampliar i enfortir l'economia social i cooperativa a Catalunya– en virtut del qual els estudiants de la UPF poden realitzar estades de **pràctiques en cooperatives**.

Skills UPF posa a l'abast dels estudiants i graduats una programació de tallers, cursos i sessions pràctiques amb l'objectiu de **millorar la seva ocupabilitat**, tot ajudant-los a definir i desenvolupar les seves carreres professionals. Aquest programa s'estructura en

³ <http://www.upf.edu/cquid/>

⁴ <http://www.upf.edu/carreres-professionals/>

quatre blocs: orientació professional, eines i estratègies per la recerca de feina, desenvolupament i suma de competències, i activitats per emprendre (entre les quals destaquen els tallers d'emprenedoria social).

Pel que fa a l'orientació professional, tant els estudiants com els graduats es poden adreçar al **servei d'orientació professional personalitzat** per tal de definir, orientar o reorientar la seva carrera professional.

Finalment, cal mencionar la creació aquest curs 2014-2015 del **Programa d'Activitats de Compromís Social (PACS)**⁵, un conjunt d'activitats de caràcter social que els membres de la comunitat universitària poden fer al llarg del curs i que, en el cas dels estudiants, els permet obtenir crèdits, en funció de la durada i de les característiques de les activitats realitzades.

3.2. Recerca

Recerca i innovació ètica i responsable

La Universitat ha de promoure i realitzar una recerca i una innovació que segueixin els estàndards i les pràctiques establerts en el document "**Responsible Research and Innovation (RRI)**", un marc transversal recollit en l'estratègia Europea Horizon 2020 amb què es pretén que tots els actors implicats (investigadors, ciutadans, polítics, empresaris, etc.) treballin conjuntament perquè els processos i els resultats de la recerca i de la innovació estiguin alineats amb les expectatives i la confiança de la societat envers la ciència. El seu marc d'actuació abraça sis dimensions: l'ètica, el gènere, l'educació científica, la participació ciutadana, l'accés obert i la governança.

La UPF va aconseguir a l'abril del 2014 l'acreditació "**HR Excellence in Research**" de la Comissió Europea, que representa un reconeixement al compromís de la Universitat per desenvolupar una estratègia de recursos humans per a investigadors dissenyada per alinear les pràctiques i els procediments amb els principis de la Carta Europea de l'Investigador i del Codi de Conducta per a la Contractació d'Investigadors. En aquesta línia, la Universitat ha desenvolupat un projecte en el camp dels recursos humans en l'àmbit de la recerca amb

⁵ <http://www.upf.edu/pacs/>

la intenció de proporcionar un entorn d'investigació que atregui els millors investigadors per aconseguir resultats de classe mundial.

A més, recentment s'ha plantejat a la UPF la necessitat de crear durant l'any 2015 un **comitè ètic en el camp de les ciències socials i les TIC**. Per als projectes de l'àmbit de les ciències experimentals ja existeix un Comitè Ètic d'Investigació Clínica al Parc de Salut Mar.

Premis per a TFG en temes vinculats a RS

Amb l'objectiu de fomentar en els estudiants la sensibilització i l'interès pels temes vinculats a la RS, aquest any la UPF ha promogut per primera vegada la convocatòria de dos premis per a Treballs de Fi de Grau en aquest àmbit: sobre sostenibilitat i sobre igualtat de gènere.

Difusió de la recerca i divulgació de la ciència

La UPF organitza i participa en diferents activitats i convocatòries que tenen com a principal objectiu la divulgació científica i tecnològica i el foment de les vocacions científiques. Destaquen en aquest sentit el **Campus Gutenberg**, un espai dedicat a la comunicació i a la cultura científiques; **l'EscoLab**, una iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona que dona als estudiants d'ESO, de batxillerat i dels cicles formatius l'oportunitat de descobrir la recerca i la innovació que es duu a terme en els centres de recerca; i diverses accions promogudes per la Fundació Catalunya-La Pedrera, com els programes **Bojos per l'Economia** o **Professors i Ciència**, que ofereixen formació als professors de secundària de ciències amb l'objectiu de contribuir a la seva formació contínua i a millorar la seva especialització.

Altres activitats en què també participa la Universitat són la **Setmana de la Ciència**, organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació; el **Festival Ciència, Tecnologia i Innovació** o la **Setmana del Cervell**, que impulsa l'Ajuntament de Barcelona; el Play Decide, a la **Fira Recerca en Directe** que organitza el Parc Científic de Barcelona; els **debats ICREA-CCCB**; les activitats de **l'Escola a la universitat** que organitza l'ACUP o, finalment, les jornades de portes obertes que organitza el Campus Universitari del Mar.

3.3. Polítiques institucionals

Prevenició de riscos laborals

En aplicació de la legislació vigent, la UPF disposa d'un **Pla de Prevenció de Riscos Laborals** que estableix i formalitza la política de seguretat i salut en el treball de la Universitat; integra l'activitat preventiva en el sistema general de gestió de la Universitat; facilita la difusió del sistema preventiu i l'acció pedagògica entre comandaments i empleats; preveu els recursos humans, tècnics, materials i econòmics necessaris per dur-lo a terme, i defineix l'estructura del sistema de prevenció i els processos establerts per implantar-lo, desenvolupar-lo, revisar-lo i modificar-lo. Destaquen també els procediments i els registres dissenyats per identificar els factors de risc laboral i fer-ne el seguiment (vigilància), per controlar els factors de risc (prevenció), per evitar-ne o minimitzar-ne els efectes (protecció) i per detectar-ne precoçment i investigar-ne els efectes per a la salut.

Igualtat

La UPF disposa d'una **Comissió Permanent de Polítiques d'Igualtat de Gènere** i del **[Pla d'Igualtat Isabel de Villena](#)**⁶ –actualment en fase d'avaluació– com a instruments al servei del compliment efectiu del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes i de l'eradicació de les conductes discriminatòries. En aquest sentit, la Universitat desenvolupa accions per visualitzar les desigualtats de gènere i sensibilitzar sobre aquesta qüestió i al voltant de la comunicació, l'accés al treball i la promoció de les carreres professionals, la representació equilibrada en els òrgans de govern, consultius i de presa de decisions i la conciliació de la vida personal i laboral.

El curs passat es va donar un nou impuls a la igualtat de gènere a la UPF. Destaquen en aquest sentit l'organització d'activitats de sensibilització adreçades a tota la comunitat universitària (principalment durant la Setmana de la Igualtat, al voltant del Dia Internacional de les Dones i la setmana del 25 de novembre contra la violència de gènere) i les accions per promoure la **incorporació de la perspectiva de gènere a la docència**. Així mateix, actualment s'està treballant en la preparació d'activitats formatives per als professors i en la inclusió d'un mòdul sobre igualtat de gènere en el programa de formació inicial en docència universitària (FIDU), entre d'altres.

⁶ <http://www.upf.edu/upfigualtat/>

Finalment, cal dir que actualment s'està elaborant un **protocol per a la prevenció, detecció, i actuació contra la violència masclista que afecti estudiants**, per als casos d'assetjament en què intervenen els estudiants (la UPF ja disposa d'un protocol per al PAS i el PDI).

Inclusió

La UPF es va dotar d'un **Pla d'Inclusió**⁷ amb l'objectiu d'evitar qualsevol mena de discriminació de les persones amb necessitats especials. Els principis rectors d'aquest pla són l'assumpció de la diversitat i la pluralitat, la responsabilitat social, la transversalitat i el compromís de participació, i els seus objectius generals són els següents:

- el compromís amb el dret a la igualtat d'oportunitats i l'autonomia de les persones amb discapacitat;
- l'eliminació de qualsevol mena de barrera;
- l'accés a informació, formació i suport per part de la comunitat universitària per fer possible l'assoliment dels dos objectius anteriors; i
- la realització de les adaptacions necessàries per tal que les persones amb discapacitat puguin assolir els seus objectius acadèmics, professionals i laborals.

Promoció de la salut

La Universitat, com a centre de treball i d'estudi, constitueix l'entorn en el qual les persones que la integren passen, en la majoria de casos, una tercera part del dia durant la setmana. En conseqüència, les condicions físiques i socials que s'hi donen i les accions de sensibilització sobre la salut poden tenir una gran repercussió sobre la qualitat de vida d'aquestes persones. Per això és tan important desenvolupar polítiques de prevenció i promoció de la salut a la UPF, que proporcionin a tots els seus col·lectius els mitjans necessaris per millorar el seu estat físic i psíquic i el seu benestar. Amb aquesta finalitat, des de l'any 2011 es desenvolupa a la UPF el **Pla Integral per a la Promoció de la Salut "UPF Saludable"**⁸, en el marc del qual s'executen accions dins els àmbits comunitari i laboral per promoure un estil de vida saludable i la incorporació d'hàbits saludables a la

⁷ <http://www.upf.edu/upfinclusio/>

⁸ <http://www.upf.edu/upfsaludable/>

vida quotidiana dins i fora de l'entorn laboral, en relació amb aspectes com ara la dieta, l'activitat física, el consum de tabac o d'alcohol o l'hàbit de prendre el sol a l'estiu.

Així mateix, la Universitat, a través de l'Àrea d'Esports del SACU, planifica, organitza i promou [activitats esportives](#)⁹ que vetllen pel desenvolupament físic i formatiu de la comunitat universitària i, en especial, dels estudiants, al voltant de dues línies principals d'actuació: la competició esportiva (campionats interuniversitaris i lligues internes) i la pràctica esportiva.

Pel que fa a la **restauració**, les cafeteries de la UPF disposen de la **certificació Amed d'alimentació mediterrània** com a model d'alimentació saludable, i ofereixen menjar apte per a celíacs tant per esmorzar com per dinar. D'altra banda, en compliment dels acords del Claustre de juny del 2014, s'ofereixen també entrepans vegetarians.

Finalment, cal destacar que la UPF està adherida a la **Xarxa Catalana d'Universitats Saludables** i que organitza anualment la **Setmana Saludable**.

Codi ètic

Aprovat pel Consell de Govern el 2012, el [Codi Ètic de la UPF](#)¹⁰ recull i estableix els principis que han de guiar el comportament de tots els membres de la comunitat acadèmica en el seu vessant d'universitaris. Actualment s'està preparant una campanya de comunicació per donar-lo a conèixer.

Sostenibilitat ètica

La UPF s'ha compromès a promoure la sostenibilitat ètica en totes les seves accions, entenent com a tal aquella sostenibilitat que combina a llarg termini el desenvolupament econòmic amb el comportament ètic, la justícia social i la protecció del medi ambient. La sostenibilitat ètica inclou, sense limitar-s'hi, la sostenibilitat econòmica, social i ambiental. Sobre la base d'aquests principis, la UPF va aprovar l'any 2014 la **Política de**

⁹ <http://www.upf.edu/esports/>

¹⁰ <http://www.upf.edu/universitat/publicacions/codi-etic/>

[Sostenibilitat Ètica de la Universitat Pompeu Fabra](#)¹¹, que guia totes les seves accions en aquest àmbit.

Pel que fa a les aliances i a la cooperació en aquest àmbit, la UPF està gestionant la seva adhesió a la **Global University Network for Innovation (GUNi)**, l'objectiu de la qual és enfortir el paper de les universitats des d'una perspectiva de servei públic i responsabilitat social.

D'altra banda, durant aquest curs 2014-2015 la UPF treballa conjuntament amb la UB en la creació d'un model d'avaluació de la responsabilitat social adaptat a les universitats i basat en la **Global Reporting Initiative (GRI G4)**.

En aquesta mateixa línia, l'**ACUP** ha creat recentment una **Comissió de Responsabilitat Social** que es constitueix aquest mes d'abril, amb la voluntat, entre altres projectes, d'establir un model d'indicadors per a l'avaluació de la responsabilitat social a les universitats catalanes. La finalitat d'aquesta comissió és vetllar per totes aquelles iniciatives i qüestions que situen les universitats catalanes com a institucions públiques rellevants en el desenvolupament social en un sentit ampli, així com pel retiment de comptes i la valoració social de les universitats. Amb aquesta finalitat, la Comissió se centrarà en les activitats de cooperació universitària per al desenvolupament, en les activitats de solidaritat i foment de la sostenibilitat i en les actuacions dirigides a reforçar el compromís general de les universitats catalanes amb el territori i amb la societat. Una de les tasques específiques de la Comissió serà, en aquesta línia, estudiar i mirar d'establir un quadre d'indicadors de referència per a la responsabilitat social universitària.

Responsabilitat ambiental

La comunitat universitària de la UPF està formada per unes 15.000 persones i està distribuïda en tres campus. Conscient dels reptes de futur que suposa encarar la mobilitat d'aquestes persones en termes de sostenibilitat i de seguretat, la UPF s'ha plantejat, en el marc de la seva política de responsabilitat social, la necessitat d'elaborar el **Pla de Mobilitat Urbana de la UPF**. Per tal que aquest pla de mobilitat s'adapti realment tant als recursos reals disponibles com a les polítiques públiques en matèria de mobilitat s'ha creat

¹¹ <http://www.upf.edu/upfsostenible/>

la **Mesa de Mobilitat**, en col·laboració amb les diferents institucions i organismes que presten i regulen el servei de transport. Els objectius d'aquesta mesa són, doncs, establir un diàleg directe amb aquestes institucions i organismes per tal d'estimular un comportament ciutadà en relació amb l'ús del vehicle que sigui compatible amb un desenvolupament urbà sostenible, amb la protecció de la qualitat de l'aire, amb la prevenció d'accidents de trànsit, amb la reducció de l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i amb un consum racional dels recursos energètics, així com fomentar l'ús dels mitjans de transport més sostenibles –en particular, el transport públic i la mobilitat amb bicicleta i a peu. Amb aquesta finalitat, la Universitat considera que cal establir complicitats amb l'entramat del transport públic i privat que opera en el territori.

D'altra banda s'està treballant en la millora de la gestió i **tractament de residus** i l'ús de materials energèticament més eficients. En aquesta mateixa línia, s'organitzen activitats de divulgació i senseibilització per a la comunitat universitària a l'entorn de la **Setmana Europea de Prevenció de Residus**.

Política de personal docent i investigador

La UPF ha aprovat adoptat el **Pla d'Acció 2014-2016** en matèria de política de personal docent i investigador, que té com a objectius principals els següents:

- Millorar les polítiques i les pràctiques de la Universitat en relació amb el reclutament, la contractació, la promoció, la formació i les condicions de treball generals dels seus investigadors (incloent-hi els professors).
- Garantir que les polítiques i les pràctiques de la UPF compleixen els estàndards de les millors institucions d'Europa.
- Fer palès que la UPF és una institució que en la seva visió i missió assigna un lloc prominent a les bones pràctiques en matèria de contractació i de condicions de treball dels seus investigadors.
- Situar la UPF en una posició òptima per competir en les convocatòries de finançament europees, en les quals un compromís amb les normes i amb les pràctiques europees en matèria de recursos humans és un factor important en l'avaluació.

Política de personal d'administració i serveis

Un dels instruments de gestió de les persones que empra la Universitat és el **sistema de gestió per competències**, que estableix el perfil competencial adequat per a cada lloc de treball i que recull la descripció del lloc. Una d'aquestes competències és el compromís amb la UPF i amb el servei públic, que és present en els perfils de tots els llocs de treball, amb diferents nivells d'exigència.

En la línia d'esdevenir una universitat socialment responsable, la UPF duu a terme accions per tal de facilitar la contribució dels professionals als projectes relacionats amb la responsabilitat social, presta una atenció especial a l'organització del treball en la fase prèvia a la jubilació i a les **necessitats específiques del col·lectiu sènior** (60-65 anys) mitjançant el programa PAS Sènior, i impulsa mesures organitzatives relacionades amb la gestió de les persones que permeten avançar en l'assoliment d'un equilibri entre la vida professional, personal, familiar i social. Des del punt estrictament organitzatiu, s'han introduït horaris de treball que permeten una àmplia **flexibilitat horària** –d'una hora i mitja– tant d'entrada com de sortida i que inclouen una gran diversitat de tipologies horàries –més de deu modalitats– que permeten compatibilitzar la prestació del servei amb l'organització de la vida personal.

Un últim exemple en aquest sentit, més enllà de l'estricta organització del temps de treball, fa referència als sistemes de **teletreball** implementats per a la correcta prestació del servei. Tot i trobar-se encara en fase de prova pilot, aquests sistemes han de permetre mantenir els valors de la proximitat i de la presencialitat tot incrementant alhora l'eficiència i la productivitat dels serveis.

En l'àmbit del **desenvolupament professional del PAS** de la UPF, s'han establert dos grans àmbits d'actuació: per una banda, la formació per al lloc de treball i l'acompanyament a les funcions del rol que es desenvolupa dins l'organització; i, per altra banda, actuacions que complementen aquesta formació i aquest acompanyament però que estan més vinculades a l'actualització i a la qualificació professionals.

D'altra banda, la UPF ha signat el Manifest de la Fundació Factor Humà, que entre altres punts que fan referència a les polítiques de persones posa l'èmfasi en el fet que els comandaments tenen, a més del seu rol de gestió, una responsabilitat especial a l'hora de

construir un entorn de treball estimulant i motivador. Alhora, la Universitat promou un estil de lideratge participatiu, basat en la responsabilitat i en la confiança.

Política de beques i ajuts als estudiants

La UPF té entre les seves prioritats mantenir el seu ferm compromís amb els estudiants amb dificultats econòmiques, posant a disposició de l'estudiants diversos tipus d'[ajuts](#)¹². Entre les accions que es duen a terme en aquest àmbit destaquen les següents:

- **Ajuts a l'estudi per a situacions sobrevingudes**, adreçats als estudiants de grau que no poden assumir el cost total o parcial de la matrícula a causa d'una situació personal sobrevinguda.
- **Matrícula condicional**, adreçada a estudiants de grau o de màster. En cas que aquests estudiants sol·licitin una beca general i tinguin l'acreditació positiva, o que hagin tingut beca en el darrer curs, la UPF assumeix provisionalment l'import dels crèdits de què es matriculin per primer cop.
- **Fraccionament del pagament de la matrícula**: la UPF permet fraccionar el pagament de la matrícula en diversos terminis, sense cap recàrrec.

Així mateix, la Universitat atorga subvencions a les associacions d'estudiants registrades que organitzen activitats relacionades amb els àmbits de la responsabilitat social. Aquests ajuts es concreten en subvencions econòmiques a través de la convocatòria anual d'ajuts a les associacions i també en la cessió gratuïta d'espais i en el suport logístic per a l'organització d'activitats. Aquest suport també es fa extensiu al Consell d'Estudiants i a les assemblees i grups estables de la UPF.

Política de compres i de proveïdors

Des de l'any 2013 s'han incorporat **clàusules de contractació amb criteris de sostenibilitat** a aquells contractes que ho permetien, com per exemple el contracte de la cafeteria del campus del Mar, al qual s'han afegit clàusules ambientals. En aquest camp destaca la voluntat de la UPF d'introduir criteris de sostenibilitat en els nous concursos i

¹² <http://ajuts.upf.edu>

contractes que s'elaborin a partir d'ara, com per exemple els nous concursos de cafeteria per a la resta de campus.

3.4. Relació amb la societat

Cooperació, solidaritat i voluntariat

Les activitats de la UPF en aquests àmbits s'impulsen i es gestionen sota la denominació UPF Solidària, creada el 2005 coincidint amb la creació de la [Plataforma UPF Solidària](#)¹³, formada per estudiants, professors i membres del PAS de la Universitat que van acordar impulsar, de manera participativa, transversal i compromesa, activitats de solidaritat a la UPF.

Entre les activitats que es duen a terme en aquest àmbit destaca la **convocatòria anual de concessió d'ajuts econòmics per a projectes d'activitats solidàries**, amb una dotació econòmica que prové del Consell Social, de les contribucions dels membres d'UPF Solidària i de la mateixa Universitat, a través de la qual se subvencionen projectes de sensibilització i cooperació al desenvolupament liderats per membres de la comunitat universitària de la UPF, i també la **Fira UPF Solidària**, que aplega associacions i ONG que col·laboren amb la Universitat.

Pel que fa al **voluntariat**, s'impulsen diferents accions a través d'activitats de sensibilització i formació a la UPF (Aula de Voluntariat) o bé a través de la implicació directa en projectes de voluntariat en col·laboració amb altres entitats amb les quals la Universitat té un conveni (Borsa de Voluntariat).

D'altra banda, la UPF treballa conjuntament amb la resta d'universitats catalanes en l'execució del **Pla de Cooperació Universitària per al Desenvolupament 2011-2015 de l'ACUP**, que vincula les actuacions de cooperació al desenvolupament que dugui a terme la Universitat a la docència i la recerca. A més, l'enfortiment institucional dels sistemes universitaris (mitjançant la transferència de coneixements i tecnologia, infraestructures i altres recursos) i l'assessorament i el suport tècnic a programes de desenvolupament, juntament amb la sensibilització de la comunitat universitària, són elements prioritaris del treball de la UPF en aquest àmbit.

¹³ <http://www.upf.edu/upfsolidaria/>

Gent gran

La UPF vol contribuir a millorar la qualitat de vida de les persones grans tot oferint-los la possibilitat d'entrar en contacte amb la Universitat i de completar la seva formació amb rigor acadèmic. Contribueixen a aquest objectiu el programa [UPF Sènior](#)¹⁴ i l'onzena d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya, coordinades per l'[AFOPA](#)¹⁵, que estan adscrites a la UPF.

Promoció i debat social

En aquest àmbit cal destacar la convocatòria anual del Premi per a projectes en responsabilitat social Universitària promoguts pel Consell Social i els [Debats UPF Món](#)¹⁶, organitzats per aquest mateix òrgan; els **Diàlegs Barcelona-Madrid**, organitzats per l'Aliança 4 Universitats (A4U), i els diversos congressos, conferències i jornades organitzats regularment per la Universitat.

4. Conclusions

Els eixos d'actuació que es descriuen en aquest document mostren, de forma sumària –i, de ben segur, amb algun involuntari oblit–, l'enorme abast i la transversalitat que comporta el concepte de responsabilitat social en la vida universitària. Moltes de les accions descrites ja formen part del nostre dia a dia a la UPF. En aquest sentit, l'actual procés d'elaboració del Pla Estratègic de la UPF per als propers 10 anys, sembla el moment idoni per reflexionar i articular l'estratègia del compromís social, en totes les seves línies d'actuació, per tal d'integrar-lo en la manera de fer de la Universitat, per inocular-lo en el seu propi ADN.

¹⁴ <http://www.upf.edu/upfsenior/>

¹⁵ <http://www.upf.edu/gentgran/>

¹⁶ <http://www.upf.edu/debatsupfmon/>